

ÖREBRO

ÖREBRO KOMMUN
Stadsrevisionen

2021-03-11

Till
Kommunstyrelsen för yttrande.
Kommunfullmäktiges presidium för kännedom

Revisionsrapport ” Uppföljande granskning”

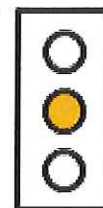
PwC har på uppdrag av revisorerna i Örebro kommun genomfört en samlad uppföljning av tidigare genomförda granskningar. Granskningen har följt upp tidigare granskningar med syftet att bedöma om granskade nämnder och kommunstyrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av den bedömning och åtgärdsförslag som lämnats i genomförda granskningar.

Uppföljningen gäller granskningarna:

- Kommunens förebyggande arbete och åtgärder vid hot och våld (kommunstyrelsen)
- Personuppgiftshantering och IT-säkerhet i skolans IT-system (grundskolenämnden)
- Planprocessen med utgångspunkt i lokalförsörjningsprocessen för skola och förskola (kommunstyrelsen, programnämnd barn- och utbildning samt programnämnd samhällsbyggnad)
- Uppföljning av granskning av vård- och omsorg inom och mellan de vård och omsorgsboenden som finns i kommunen. (kommunstyrelsen, programnämnd social välfärd samt vårdboendenämnden samt hemvårdsnämnden)

Efter genomförd granskning är den sammanfattande bedömningen att kommunstyrelsen och nämnderna **delvis** vidtagit tillräckliga åtgärder utifrån tidigare identifierade brister.

Revisionsfråga	Kommentar
Har revisorernas synpunkter och förslag till åtgärder besvarats av respektive nämnd/styrelse?	Delvis uppfyllt Två rapporter har besvarats inom den önskade tiden. En rapport har besvarats efter den önskade tiden. En rapport har inte besvarats.

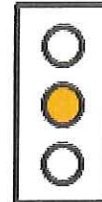
ÖREBRO

ÖREBRO KOMMUN
Stadsrevisionen

2021-03-11

Har synpunkterna och förslagen åtgärdats?

Delvis uppfyllt
Åtta rekommendationer motsvarande 46 procent, har åtgärdats.

Hur ser lägesbilden ut för helheten av de lämnade rekommendationerna?

Delvis uppfyllt
Åtta av totalt 17 rekommendationer har aktiviteter eller åtgärder som är planerade eller under genomförande. Relaterad risk och rekommendation kvarstår för en rekommendation.

Efter genomförd granskning av vidtagna åtgärder kopplat till uppföljning av hot och våld rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Riktlinjer bör tas fram med rutiner hur arbetet mot hot och våld ska ske.
- Riktlinjerna för arbetet mot hot och våld bör tydliggöra ansvarsfördelningen för aktörer utöver den närmaste chefen tex. säkerhetsavdelning, personalavdelning kommunikationsavdelning osv.
- Kommunen bör erbjuda aktivt stöd till partierna i arbetet mot hot och våld riktat mot förtroendevalda. Kommunen kan verka för att riskanalyser och handlingsplaner görs för att stärka säkerheten för förtroendevalda. Vi anser också att det bör föras statistik över hot och våld riktat mot förtroendevalda.

Efter genomförd granskning av planprocessen rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

ÖREBRO

ÖREBRO KOMMUN
Stadsrevisionen

2021-03-11

- Säkerställa att berörda nämndreglementen är aktuella.

Efter genomförd granskning av vård- och omsorgsboenden rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Säkerställ att dokumentation av egenkontroller sker på ett enhetligt sätt.
- Säkerställ att det finns en modell för resurstilldelning till vård- och omsorgsboenden med utgångspunkt i de individuella behoven.

Vi emotser kommunstyrelsens yttrande över denna skrivelse och bilagd rapport med förslag till åtgärder samt tidplan senast 2021-08-16.

Lena Jansson
ordförande

Bengt Wenzel
Revisor

ÖREBRO

ÖREBRO KOMMUN
Stadsrevisionen

2021-03-11

Till
Grundskolenämnden för yttrande.
Kommunfullmäktiges presidium för kännedom

Revisionsrapport ” Uppföljande granskning”

PwC har på uppdrag av revisorerna i Örebro kommun genomfört en samlad uppföljning av tidigare genomförda granskningar. Granskningen har följt upp tidigare granskningar med syftet att bedöma om granskade nämnder och kommunstyrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av den bedömning och åtgärdsförslag som lämnats i genomförda granskningar.

Uppföljningen gäller granskningarna:

- Kommunens förebyggande arbete och åtgärder vid hot och våld (kommunstyrelsen)
- Personuppgiftshantering och IT-säkerhet i skolans IT-system (grundskolenämnden)
- Planprocessen med utgångspunkt i lokalförsörjningsprocessen för skola och förskola (kommunstyrelsen, programnämnd barn- och utbildning samt programnämnd samhällsbyggnad)
- Uppföljning av granskning av vård- och omsorg inom och mellan de vård och omsorgsboenden som finns i kommunen. (kommunstyrelsen, programnämnd social välfärd samt vårdboendenämnden samt hemvårdsnämnden)

Efter genomförd granskning är den sammanfattande bedömningen att kommunstyrelsen och nämnderna **delvis** vidtagit tillräckliga åtgärder utifrån tidigare identifierade brister.

Revisionsfråga	Kommentar
Har revisorernas synpunkter och förslag till åtgärder besvarats av respektive nämnd/styrelse?	Delvis uppfyllt Två rapporter har besvarats inom den önskade tiden. En rapport har besvarats efter den önskade tiden. En rapport har inte besvarats.

ÖREBRO

ÖREBRO KOMMUN
Stadsrevisionen

2021-03-11

Har synpunkterna och
förslagen åtgärdats?

Delvis uppfyllt

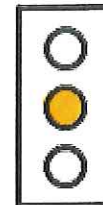
Åtta rekommendationer motsvarande 46 procent, har åtgärdats.

Hur ser lägesbilden ut
för helheten av de
lämnade rekommendationerna?

Delvis uppfyllt

Åtta av totalt 17 rekommendationer har aktiviteter eller åtgärder som är planerade eller under genomförande. Relaterad risk och rekommendation kvarstår för en rekommendation.

Vi noterar att grundskolenämnden trots att vi påtalat detta 2016 och 2019 inte vidtagit några åtgärder. Efter genomförd granskning rekommenderar vi grundskolenämnden att:

- omedelbart adresserar frågan och upprättar riktlinjer och rutiner som säkerställer att information inte sprids till obehöriga.
- ta ett tydligt ansvar för informationssäkerheten.
- säkerställer den interna kontrollen avseende informationssäkerheten

Vi emotser grundskolenämndens yttrande över denna skrivelse och bilagd rapport med förslag till åtgärder samt tidplan senast 2021-08-16.

Lena Jansson
ordförande

Bengt Wenzel
Revisor

ÖREBRO

ÖREBRO KOMMUN
Stadsrevisionen

2021-03-11

Till
Programnämnd social välfärd, vårdboendenämnden samt
hemvårdsnämnden för yttrande.
Kommunfullmäktiges presidium för kännedom

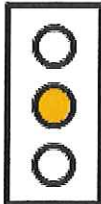
Revisionsrapport ” Uppföljande granskning”

PwC har på uppdrag av revisorerna i Örebro kommun genomfört en samlad uppföljning av tidigare genomförda granskningar. Granskningen har följt upp tidigare granskningar med syftet att bedöma om granskade nämnder och kommunstyrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av den bedömning och åtgärdsförslag som lämnats i genomförda granskningar.

Uppföljningen gäller granskningarna:

- Kommunens förebyggande arbete och åtgärder vid hot och våld (kommunstyrelsen)
- Personuppgiftshantering och IT-säkerhet i skolans IT-system (grundskolenämnden)
- Planprocessen med utgångspunkt i lokalförsörjningsprocessen för skola och förskola (kommunstyrelsen, programnämnd barn- och utbildning samt programnämnd samhällsbyggnad)
- Uppföljning av granskning av vård- och omsorg inom och mellan de vård och omsorgsboenden som finns i kommunen. (kommunstyrelsen, programnämnd social välfärd samt vårdboendenämnden samt hemvårdsnämnden)

Efter genomförd granskning är den sammanfattande bedömningen att kommunstyrelsen och nämnderna **delvis** vidtagit tillräckliga åtgärder utifrån tidigare identifierade brister.

Revisionsfråga	Kommentar	
Har revisorernas synpunkter och förslag till åtgärder besvarats av respektive nämnd/styrelse?	Delvis uppfyllt Två rapporter har besvarats inom den önskade tiden. En rapport har besvarats efter den önskade tiden. En rapport har inte besvarats.	

ÖREBRO

ÖREBRO KOMMUN
Stadsrevisionen

2021-03-11

Har synpunkterna och
förslagen åtgärdats?

Delvis uppfyllt
Åtta rekommendationer motsvarande 46 procent, har åtgärdats.

Hur ser lägesbilden ut
för helheten av de
lämnade rekommendationerna?

Delvis uppfyllt
Åtta av totalt 17 rekommendationer har aktiviteter eller åtgärder som är planerade eller under genomförande. Relaterad risk och rekommendation kvarstår för en rekommendation.

Efter genomförd granskning av vård- och omsorgsboenden rekommenderar vi programnämnd social välfärd, vårdboendenämnden samt hemvårdsnämnden att:

- Säkerställ att dokumentation av egenkontroller sker på ett enhetligt sätt.
- Säkerställ att det finns en modell för resurstilldelning till vård- och omsorgsboenden med utgångspunkt i de individuella behoven.

Vi emotser granskade nämnders yttrande över denna skrivelse och bilagd rapport med förslag till åtgärder samt tidplan senast 2021-08-16.

Lena Jansson
ordförande

Bengt Wenzel
Revisor

ÖREBRO

ÖREBRO KOMMUN
Stadsrevisionen

2021-03-11

Till
Programnämnd barn- och utbildning samt
programnämnd samhällsbyggnad för yttrande.
Kommunfullmäktiges presidium för kännedom

Revisionsrapport ” Uppföljande granskning”

PwC har på uppdrag av revisorerna i Örebro kommun genomfört en samlad uppföljning av tidigare genomförda granskningar. Granskningen har följt upp tidigare granskningar med syftet att bedöma om granskade nämnder och kommunstyrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av den bedömning och åtgärdsförslag som lämnats i genomförda granskningar.

Uppföljningen gäller granskningarna:

- Kommunens förebyggande arbete och åtgärder vid hot och våld (kommunstyrelsen)
- Personuppgiftshantering och IT-säkerhet i skolans IT-system (grundskolenämnden)
- Planprocessen med utgångspunkt i lokalförsörjningsprocessen för skola och förskola (kommunstyrelsen, programnämnd barn- och utbildning samt programnämnd samhällsbyggnad)
- Uppföljning av granskning av vård- och omsorg inom och mellan de vård och omsorgsboenden som finns i kommunen. (kommunstyrelsen, programnämnd social välfärd samt vårdboendenämnden samt hemvårdsnämnden)

Efter genomförd granskning är den sammanfattande bedömningen att kommunstyrelsen och nämnderna **delvis** vidtagit tillräckliga åtgärder utifrån tidigare identifierade brister.

Revisionsfråga	Kommentar
Har revisorernas synpunkter och förslag till åtgärder besvarats av respektive nämnd/styrelse?	Delvis uppfyllt Två rapporter har besvarats inom den önskade tiden. En rapport har besvarats efter den önskade tiden. En rapport har inte besvarats.

ÖREBRO

ÖREBRO KOMMUN
Stadsrevisionen

2021-03-11

Har synpunkterna och
förslagen åtgärdats?

Delvis uppfyllt

Åtta
rekommendationer
motsvarande 46
procent, har
åtgärdats.

Hur ser lägesbilden ut
för helheten av de
lämnade
rekommendationerna
?

Delvis uppfyllt

Åtta av totalt 17
rekommendationer
har aktiviteter eller
åtgärder som är
planerade eller
under
genomförande.
Relaterad risk och
rekommendation
kvarstår för en
rekommendation.

Efter genomförd granskning rekommenderar vi programnämnd barn- och utbildning samt programnämnd samhällsbyggnad att:

- Säkerställa att berörda nämndreglementen är aktuella.

Vi emotser grundskolenämndens yttrande över denna skrivelse och bilagd rapport med förslag till åtgärder samt tidplan senast 2021-08-16.

Lena Jansson

Bengt Wenzel

ÖREBRO

ÖREBRO KOMMUN
Stadsrevisionen

2021-03-11

ordförande

Revisor

Stadsrevisionen
c/o PwC
Jennie Forsberg
Tfn 010-212 45 17
Box 885
721 23 VÄSTERÅS

Samlad uppföljande granskning av tidigare granskningar

Örebro kommun

Mars 2021

Projektledare Petra Ribba

Projektmedarbetare Oskar Månsson

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
1. Inledning	3
1.1 Bakgrund	3
1.2 Syfte och revisionsfrågor	3
1.3 Metod	3
2. Iakttagelser och bedömningar	5
2.1 Kommunens förebyggande arbete och åtgärder vid hot och våld	5
2.2 Personuppgiftshantering och IT-säkerhet i skolans IT-system	9
2.3 Planprocessen med utgångspunkt i lokalförsörjningsprocessen för skola och förskola	11
2.4 Uppföljning av granskning av vård och omsorg inom och mellan de vård- och omsorgsboenden som finns i kommunen	15
2.5 Slutlig analys	19
3. Revisionell bedömning	20
4. Bedömningar utifrån revisionsfråga	20

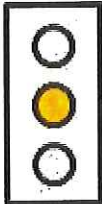
Sammanfattning

PwC har på uppdrag av revisorerna i Örebro kommun genomfört en samlad uppföljning av tidigare genomförda granskningar. Granskningen har följt upp tidigare granskningar med syftet att bedöma om granskade nämnder och kommunstyrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av den bedömning och åtgärdsförslag som lämnats i genomförda granskningar.

Uppföljningen gäller granskningarna:

- Kommunens förebyggande arbete och åtgärder vid hot och våld
- Personuppgiftshandling och IT-säkerhet i skolans IT-system
- Planprocessen med utgångspunkt i lokalförsörjningsprocessen för skola och förskola
- Uppföljning av granskning av vård- och omsorg inom och mellan de vård och omsorgsboenden som finns i kommunen.

Efter genomförd granskning är den sammanfattande bedömningen att kommunstyrelsen och nämnderna **delvis** vidtagit tillräckliga åtgärder utifrån tidigare identifierade brister. Lägesbeskrivning och omfattning av vidtagna åtgärder presenteras under avsnitt "Uppföljning av vidtagna åtgärder" för respektive granskning.

Revisionsfråga	Kommentar	
Har revisorernas synpunkter och förslag till åtgärder besvarats av respektive nämnd/styrelse?	Delvis uppfyllt Två rapporter har besvarats inom den önskade tiden. En rapport har besvarats efter den önskade tiden. En rapport har inte besvarats.	
Har synpunkterna och förslagen åtgärdats?	Delvis uppfyllt Åtta rekommendationer motsvarande 46 procent, har åtgärdats.	
Hur ser lägesbilden ut för helheten av de lämnade rekommendationerna?	Delvis uppfyllt Åtta av totalt 17 rekommendationer har aktiviteter eller åtgärder som är planerade eller under genomförande. Relaterad risk och rekommendation kvarstår för en rekommendation.	

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Revisionsprocessen kan delas in i följande delar: planering, genomförande och uppföljning. De granskningar som revisionen genomför innehåller ofta förslag på åtgärder som bör genomföras. Dessa åtgärder varierar i omfattning och därmed också i tid för genomförande. En viktig del av revisionens arbete är att följa upp tidigare genomförda granskningar för att se om åtgärder vidtagits med anledning av dessa och om den granskade organisationen tagit till sig kritik, synpunkter och förslag.

Revisorerna i Örebro kommun har baserat på den risk- och väsentlighetsanalys som upprättats valt att göra uppföljningar av tidigare genomförda granskningar. I detta uppdrag har utgångspunkten varit att ta ett större grepp och genomföra en samlad uppföljande granskning av ett flertal granskningar genomförda under de senaste åren (2015-2019).

1.2 Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att bedöma om granskade nämnder och kommunstyrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av den bedömning och åtgärdsförslag som lämnats i genomförda granskningar.

Granskningen har sin utgångspunkt i följande revisionsfrågor:

- Har revisorernas synpunkter och förslag till åtgärder besvarats av respektive nämnd/styrelse?
- Har synpunkterna och förslagen åtgärdats?
- Hur ser lägesbilden ut för helheten av de lämnade rekommendationerna?

Granskningen avgränsas till uppföljning av följande granskningar:

- Kommunens förebyggande arbete och åtgärder vid hot och våld (2015)
- Personuppgiftshantering och IT-säkerhet i skolans IT-system (2016)
- Planprocessen med utgångspunkt i lokalförsörjningsprocessen för skolan och förskola (2018)
- Uppföljning av granskning av vård- och omsorg inom och mellan de vård- och omsorgsboenden som finns i kommunen (2019)

1.3 Metod

Granskningen sker genom matchning av revisionsrapport gentemot det svar/yttrande som styrelsen eller nämnden avlämnat för respektive revisionsrapport.

Rekommendationerna som lämnats i genomförda granskningar följs upp genom intervjuer och lägesbeskrivningar av berörda tjänstemän.

Vi har till granskningarna intervjuat: säkerhetschef/biträdande förvaltningschef för kommunstyrelseförvaltningen (hot och våld), verksamhetsnära objektledare, objektledare IT samt digitaliseringsledare (IT-säkerhet), programdirektör/ processledare för kommunens lokalförsörjning (planprocessen) samt verksamhetschefer vård- och omsorgsboenden (uppföljning av vård- och omsorg)

Rapporten är faktaavstämmd med de intervjuade.

Baserat på resultat graderas respektive rekommendation med en status enligt följande modell:

Rekommendationen har inte åtgärdats sedan tidigare granskning, vilket medför att relaterad risk och rekommendation kvarstår.

Aktiviteter och åtgärder finns planerade eller är under genomförande, dock kvarstår risken då åtgärderna ännu inte är på plats.

Åtgärder och aktiviteter för att begränsa risken har implementerats och underlag har granskats, vilket säkerställer operativ effektivitet i kontrollen.

I de tidigare genomförda granskningarna har det totalt lämnats 19 rekommendationer. Av dessa rekommendationer har samtliga rekommendationer följts upp förutom för granskningen avseende personuppgiftshantering och IT-säkerhet i skolans IT-system. Där har uppföljning gjorts av kvarstående rekommendationer från den samlade uppföljande granskningen som genomfördes i april 2019.

	Lämnade rekommendationer	Uppföljda rekommendationer
Revisionsrapporter		
Kommunens förebyggande arbete och åtgärder vid hot och våld	4	4
Personuppgiftshantering och IT-säkerhet i skolans IT-system	5	3
Planprocessen med utgångspunkt i lokalförsörjningsprocessen för skola och förskola	6	6
Uppföljning av granskning av vård- och omsorg inom och mellan de vård och omsorgsboenden som finns i kommunen	4	4
Totalt antal rekommendationer	19	17

2. Iakttagelser och bedömningar

2.1 Kommunens förebyggande arbete och åtgärder vid hot och våld

På uppdrag av revisorerna genomförde KPMG år 2015 en granskning avseende kommunens förebyggande arbete och åtgärder vid hot och våld. Syftet med granskningen var att granska kommunens förebyggande arbete mot hot och våld samt vilka åtgärder som vidtas om hot och våld uppstår mot anställda eller förtroendevalda.

Efter genomförd granskning konstaterades att främst säkerhetsavdelningen, personalavdelningen samt kommunikationsavdelningen fanns som stöd till verksamheterna på en övergripande nivå. Förutom en checklista för hot och våld, fanns ingen övrig samlad dokumentation i form av riktlinjer eller stöd till verksamheterna. Genom säkerhetsavdelningen och kommunikationsavdelningen fanns beredskap när anställda eller förtroendevalda utsatts för hot eller våld, för anställda fanns även personalavdelningen tillhanda. Ansvaret för de förtroendevalda var respektive parti, men kommunens säkerhetsavdelning fanns till stöd i det förebyggande arbetet mot hot och våld.

2.1.1 Revisorernas rekommendationer

Efter den genomförda granskningen lämnades fyra rekommendationer för att stärka arbetet mot hot och våld riktat mot anställda och förtroendevalda:

- Riktlinjer bör tas fram med rutiner hur arbetet mot hot och våld ska ske samt krav på dokumentation. I riktlinjerna bör också tydliggöras ansvarsfördelningen för de uppgifter som ligger utanför chefens ansvar tex ansvaret som ligger på säkerhetsavdelning, personalavdelning och kommunikationsavdelning, I dokumentet ska också tydligt anges vem som är ansvarig och vilken status dokumentet har samt datum för antagande.
- Inom ramen för arbetsmiljöansvaret har närmaste chef det direkta ansvaret för medarbetarna. Vi anser dock att i riktlinjerna för arbetet mot hot och våld bör tydliggöra ansvarsfördelningen även för de andra aktörerna tex. säkerhetsavdelning, personalavdelning kommunikationsavdelning osv.
- Kommunen bör erbjuda aktivt stöd till partierna i arbetet mot hot och våld riktat mot förtroendevalda. Vi menar att arbetsmiljölagen och tillhörande föreskrifter bör kunna användas som utgångspunkt för att stärka förtroendevaldas arbetsmiljö och säkerhet trots att förtroendevalda inte omfattas av lagen. Vi menar därför att kommunen kan verka för att riskanalyser och handlingsplaner görs för att stärka säkerheten för förtroendevalda. Vi anser också att det bör föras statistik över hot och våld riktat mot förtroendevalda.
- Samtliga förtroendevalda i kommunen ska få utbildning/information om hur de ska agera och vilket stöd de kan förvänta sig i händelse av hot och våld.

Revisorerna översände den 14 april 2015 ett missiv till socialnämnd väster, vård- och omsorgsnämnd väster, överförmyndarnämnden, skolnämnd sydväst och kommunstyrelse samt för kännedom till kommunfullmäktige. Revisorerna önskade svar på de synpunkter som framgick i rapporten senast 31 augusti 2015.

2.1.2 Nämndens/styrelsens yttrande

Kommunstyrelsen svarade på revisionsrapporten den 4 augusti 2015, dvs, inom den begärda svarstiden.

I yttrandet framgår att det på kommunens hemsida fick en checklista "Hot och våld, när det händer" med vidarelänkar till information om ansvar och vad man gör som medarbetare vid hot och olika former samt arbetsordningen för hot och våld. Den samlade informationen ger stöd till både chefer och medarbetare med tydliga beskrivningar kring ansvar för medarbetare och chefer. Här finns den grundläggande strukturen avseende det förebyggande arbetet mot hot och våld som efterfrågas i granskningen. Sidorna på intranätet har uppdaterats med datum samt ansvarig för sidans innehåll. Att hantera hot och våld på arbetsplatsen är en del av arbetsmiljöansvaret och tydligt reglerat i Arbetsmiljöverkets föreskrifter. Informationen på intranätet hänvisar också till dessa regelverk. I granskningen föreslås att kommunen ska utarbetar riktlinjer hur arbetet med hot och våld ska ske samt krav på dokumentation. Samtidigt är det redan tydligt reglerat i Arbetsmiljöverkets föreskrifter och i informationens på Intranätet att tillbud och händelser med våld eller hot om våld ska dokumenteras i Lisa systemet och utredas. Om kommunen ska ta fram riktlinjer för hot och våld så bör utgångspunkten vara att dessa tillför något som inte redan är reglerat i lagstiftning eller föreskrifter. den information och arbetsordning som finns på intranätet och de föreskrifter som finns inom området är detaljerade och det är svårt att se vad nya riktlinjer skulle tillföra.

Kommunstyrelsen anser inte att kommunen ska ta på sig uppgiften att arbeta aktivt mot partierna för att förebygga hot och våld i deras organisationer. Dessa frågor behöver partierna själva arbeta med. Däremot kan det inte nog betonas vikten av ett samarbete i frågan mellan kommunen, partierna och Polisen.

2.1.3 Uppföljning av vidtagna åtgärder hot och våld

De rekommendationer som lämnades i granskningen har följts upp genom intervju med berörd tjänsteman samt genom dokumentgranskning.

Status januari 2021:

Rekommendation 1: Riktlinjer bör tas fram med rutiner hur arbetet mot hot och våld ska ske samt krav på dokumentation. I riktlinjerna bör också tydliggöras ansvarsfördelningen för de uppgifter som ligger utanför chefens ansvar tex ansvaret som ligger på säkerhetsavdelning, personalavdelning och kommunikationsavdelning, I dokumentet ska också tydligt anges vem som är ansvarig och vilken status dokumentet har samt datum för antagande.

Enligt yttrandet ansåg kommunstyrelsen att den checklista och instruktioner som fanns på Intranätet var tillräckligt. Gällande krav på dokumentation ingick det i samma resonemang där det enligt intervju finns krav på dokumentation genom arbetsmiljöverkets föreskrifter och det finns även ett system för att rapportera/ dokumentera arbetsmiljörelaterade händelser. Enligt intervju är den checklista och de instruktioner som hänvisades till vid den ursprungliga granskningen fortfarande gällande.

Enligt intervju har dokumenten på Intranätet uppdaterats med datum samt information om att kontakta Kommunsupport vid frågor om sidorna, vilket även verifierats. Efter revisionens granskning tydliggjordes att Personal Direkt skulle kontaktas vid frågor om

sidorna, men i samband med en granskning och ompublicering av sidorna 2019 och 2020 hänvisades till Kommunsupport för frågor.

Dokumenterna har enligt intervju kvalitetssäkrats utifrån rekommendationen som givits. Det finns tydliga rutiner för hur arbetet mot hot och våld ska ske utifrån att man arbetar mycket utifrån Intranätet. Dokumenterna revideras löpande utifrån exempelvis förändringar i regelverk eller specifika händelser som föranleder revideringar. Kommunikationsavdelningen följer att den information som finns på Intranätet är uppdaterad och aktuell och påminner dokumentansvarig om uppdatering vid behov.

Rekommendation 2: Inom ramen för arbetsmiljöansvaret har närmaste chef det direkta ansvaret för medarbetarna. Riktlinjerna för arbetet mot hot och våld bör tydliggöra ansvarsfördelningen för aktörer utöver den närmaste chefen tex. säkerhetsavdelning, personalavdelning kommunikationsavdelning osv.

Ansvarsfördelningen för de uppgifter som ligger utanför chefens ansvar t.ex ansvaret som ligger på säkerhetsavdelning och kommunikationsavdelning är beskrivna i generella termer i de instruktioner som finns på Intranätet. I checklistan framgår exempelvis att kommunens säkerhetssamordnare kan bidra med stöd och utbildningar om riskinventering eller kartläggning som en del i det förebyggande arbetet och kommunikationsavdelningen erbjuder stöd och utbildning i kriskommunikation med berörda, media etc. HR-avdelningens ansvarsfördelning är inte beskriven i instruktionerna. Enligt intervju beror det på att HR inte är inblandad i det akuta skedet såsom säkerhetsavdelningen och kommunikationsavdelningen.

De tre aktörerna började våren 2020 arbeta tillsammans på en strategisk nivå med statistik och analys utifrån respektive roll. Pga. pandemin har arbetet pausat då alla resurser från säkerhetssidan och HR-sidan ägnats åt att hantera pandemin. Enligt intervjun ska arbetet återupptas våren 2021. Framförallt uppges det strategiska arbetet handla om kopplingarna mellan stödet från säkerhetsavdelningen och arbetsmiljöfrågorna hos HR-avdelningen.

Rekommendation 3: Kommunen bör erbjuda aktivt stöd till partierna i arbetet mot hot och våld riktat mot förtroendevalda. Vi menar att arbetsmiljölagen och tillhörande föreskrifter bör kunna användas som utgångspunkt för att stärka förtroendevaldas arbetsmiljö och säkerhet trots att förtroendevalda inte omfattas av lagen. Vi menar därför att kommunen kan verka för att riskanalyser och handlingsplaner görs för att stärka säkerheten för förtroendevalda. Vi anser också att det bör föras statistik över hot och våld riktat mot förtroendevalda.

Enligt intervju är kommunstyrelsens grundprincip att förtroendevalda inte ska hanteras som anställda. Kommunen stöttar partierna i arbetet mot hot och våld på flera olika sätt, bl.a genom utbildningsinsatser för förtroendevalda, säkerhetsavdelningen kan även finnas med som sakkunnigt stöd vid inträffade händelser och kan exempelvis vid hot gällande enskild ledamot stötta partierna med de polisiära kontakterna.

Säkerhetsavdelningen har tagit fram en rutin rörande våld och hot om våld riktat mot förtroendevalda i Örebro kommun (2018). Rutinens syfte är att tydliggöra Örebro kommuns agerande i händelse av våld och hot om våld riktat mot förtroendevalda i Örebro kommun. I dokumentet beskrivs kommunens respektive de politiska partiernas ansvar och roller där det framgår att de politiska partierna bör ha huvudansvaret för de förtroendevaldas säkerhet och att samverkan skall ske med kommunen i arbetet kopplat till hot och våld.

Gällande nämndernas arbete med riskanalyser och handlingsplaner uppges att verktyget och metoderna för att göra dessa finns framtagna på Intranätet, men att de

vänder sig främst till förvaltningarna och verksamheterna i kommunen. Kommunen verkar inte för att nämnderna gör riskanalyser eller handlingsplaner, det åligger nämndernas egna ansvar. Inget parti har vänt sig till säkerhetsavdelningen för att få hjälp eller stöttning angående dokumenten. Säkerhetsavdelningen har initierat frågan angående att partierna har egna säkerhetsansvariga, intresset för detta är dock enligt intervju varierande bland partierna.

Det förs ingen statistik i kommunen över hot och våld riktat mot förtroendevalda.

Rekommendation 4: Samtliga förtroendevalda i kommunen ska få utbildning/information om hur de ska agera och vilket stöd de kan förvänta sig i händelse av hot och våld.

Som nämnts ovan stöttar kommunen partierna i arbetet mot hot och våld genom utbildningsinsatser, dock är det respektive nämnd som tar beslut om utbildning samt finansierar den på egen hand. Efter beslut om utbildning beställer säkerhetsavdelningen utbildningstjänsten från kommunens samarbetspartner. Utbildningen erbjuds som hel- eller halvdag, med ett mer omfattande innehåll på heldags utbildningen vilken enligt intervju lämpar sig för nämnder såsom socialnämnden. Det vanligaste är att partierna tar beslut om halvdagsutbildningen. Framförallt uppges det vara ett ökat intresse för utbildningen i samband med valen.

I rutinbeskrivningen finns information om hur de förtroendevalda ska agera och vilket stöd som de förtroendevalda kan förvänta sig i händelse av hot och våld.

Bedömning enligt trafikljusmodell per rekommendation avseende om tillräckliga åtgärder vidtagits för granskning gällande kommunens förebyggande arbete och åtgärder vid hot och våld

Rekommendation 1

Rekommendation 2

Rekommendation 3

Rekommendation 4

Utifrån ovanstående iakttagelser gör vi bedömningen att kommunstyrelsen **inte** har vidtagit tillräckliga åtgärder utifrån revisionens granskning år 2015.

Åtgärder enligt tidigare rekommendationer kvarstår avseende:

- Riktlinjer bör tas fram med rutiner hur arbetet mot hot och våld ska ske.
- Riktlinjerna för arbetet mot hot och våld bör tydliggöra ansvarsfördelningen för aktörer utöver den närmaste chefen tex. säkerhetsavdelning, personalavdelning kommunikationsavdelning osv.
- Kommunen bör erbjuda aktivt stöd till partierna i arbetet mot hot och våld riktat mot förtroendevalda. Kommunen kan verka för att riskanalyser och handlingsplaner görs

för att stärka säkerheten för förtroendevalda. Vi anser också att det bör föras statistik över hot och våld riktat mot förtroendevalda.

2.2 Personuppgiftshantering och IT-säkerhet i skolans IT-system

På uppdrag av revisorerna genomförde KPMG år 2016 en granskning av hanteringen av personuppgifter i kommunens grundskoleverksamhet. Syftet med granskningen var att bedöma om grundskolenämnden säkerställer att obehöriga inte kan komma åt personuppgifter som hanteras i skolan. Bedömningen som gjordes var att grundskolenämnden inte säkerställt detta och att inga aktiva åtgärder vidtagits för att säkerställa detta från huvudmannens (nämndens) sida.

I april 2019 genomförde PwC en samlad uppföljande granskning på uppdrag av revisorerna där granskningen av personuppgiftshantering och IT-säkerhet i skolans IT-system var en av fyra revisionsrapporter. Granskningen syftade till att se om tillräckliga åtgärder vidtagits med anledning av den bedömning och de åtgärdsförslag som lämnats i granskningen.

Av den uppföljande granskningen gällande personuppgiftshantering och IT-säkerhet i skolans IT-system framgår att grundskolenämnden **inte** vidtagit tillräckliga åtgärder utifrån revisionens granskning år 2016 och att åtgärder enligt tidigare rekommendationer kvarstår.

2.2.1 Revisoreernas rekommendationer

Efter den uppföljande granskningen 2019 kvarstod tre rekommendationer till grundskolenämnden:

- Att nämnden omedelbart adresserar frågan och upprättar riktlinjer och rutiner som säkerställer att information inte sprids till obehöriga.
- Nämnden tar ett tydligt ansvar för informationssäkerheten.
- Nämnden säkerställer den interna kontrollen avseende informationssäkerheten.

Revisorerna översände den 11 april 2019 ett missiv till kommunstyrelsen samt grundskolenämnden för yttrande¹ samt för kännedom till kommunfullmäktige. Av missivet framgår att revisorerna förutsätter att nämnden omgående säkerställer att den interna kontrollen avseende informationssäkerhet är tillräcklig samt att nämnden omedelbart adresserar och vidtar nödvändiga åtgärder för att säkerställa att information inte sprids till obehöriga.

2.2.2 Nämndens yttrande

I kontakt med registrator på kommunen framkommer att det inte finns något svar från nämnden avseende den samlade uppföljande granskningen gällande personuppgiftshantering och IT-säkerhet i skolans IT-system.

¹ Missivet är adresserat till kommunstyrelsen, programnämnd social välfärd, socialnämnden, överförmyndarnämnden, programnämnd barn och utbildning, grundskolenämnden, gymnasienämnden, hemvårdsnämnden samt vårdboendenämnden för yttrande. Kommunfullmäktiges presidium för kännedom. Missivet avser uppföljning av samlad uppföljning av tidigare genomförda granskningar avseende fyra revisionsrapporter.

2.2.3 Uppföljning av vidtagna åtgärder IT-säkerhet

De rekommendationer som kvarstod från den uppföljande granskningen 2019 har följts upp genom intervju med berörda tjänstemän samt dokumentgranskning.

Status januari 2021:

Rekommendation 1: Att nämnden omedelbart adresserar frågan och upprättar riktlinjer och rutiner som säkerställer att information inte sprids till obehöriga.

I den tidigare uppföljningen framgick att nämnden tagit beslut om *riktlinjer för hantering av personer med skyddade personuppgifter* (2017-12-19), men inte tagit fram rutiner. Av intervju bekräftas att upprättandet av rutiner specifika för Adela kvarstår. Enligt en framtagen tidsplan ska rutinerna vara framtagna till mars 2021 och ett första arbetsmöte är inbokad.

Rekommendation 2: Nämnden tar ett tydligt ansvar för informationssäkerheten.

Nämnden ansvarar för personuppgifter och behöver säkerställa att alla objekt hanterar personuppgifterna. Enligt intervjuer har det påbörjats en kartläggning av vilka system som kommunicerar med Adela och vilka system som Adela kommunicerar med. Kartläggningen ska vara genomförd våren 2021. Efter att kartläggningen genomförts ska rutiner tas fram för samtliga system som hämtar uppgifter från Adela. Av intervjuer framkommer att tydliga dokumenterade rutiner är efterfrågade.

Rekommendation 3: Nämnden säkerställer den interna kontrollen avseende informationssäkerheten.

Sedan 2020 finns ett ledningssystem för informationssäkerhet (LIS). Ledningssystem för informationssäkerhet är ett etablerat begrepp för ett systematiskt arbete med informationssäkerhet.

Under våren 2020 har Örebro kommuns ledning genomfört en första genomgång av ledningssystemet för informationssäkerhet. Resultatet redovisades i en rapport för ledningens genomgång 2020 (KS 573/2020).

Kommunstyrelsen beslutade 2020-08-25 att ta fram en handlingsplan utifrån rekommendationerna i rapporten. Handlingsplan har tagits fram och har beslutats av kommundirektören 2020-11-10. Handlingsplanen ska redovisas varje halvår till kommunstyrelsen med start andra kvartalet 2021 och vara genomförd i sin helhet till 2021-12-31. I ledningens genomgång har intervjuer skett med förvaltningscheferna för att fånga status på hur informationssäkerhetsarbetet styrs och hur de arbetar med interna kontroller. Av intervjuer konstateras att det inte görs några kontroller inom området för informationssäkerheten.

En metodhandbok har tagits fram för att lyfta frågan - *Informationssäkerhet. En metodhandbok för Örebro kommuns förvaltningar* (2019-11-26). Metodboken vänder sig till förvaltningarna, deras ledningsgrupper och de som kommer arbeta med förvaltningarnas informationssäkerhet. Den är ett praktiskt stöd i hur man kan införa de arbetssätt, metoder och stöd som är nödvändiga för att uppfylla gällande lagstiftningar, regelverk och förväntningar på förvaltningens informationshantering. Enligt intervju är det upp till varje förvaltningschef hur frågan prioriteras. Förvaltningarna har olika förutsättningar och det finns en stor variation mellan förvaltningarna i nedlagd tid och engagemang. Enligt intervju är nämndens intresse för informationssäkerhet svalt.

Nämnden har inte inkluderat informationssäkerheten i sin interna kontroll.

Bedömning enligt trafikljusmodell per rekommendation avseende om tillräckliga åtgärder vidtagits för granskning gällande personuppgiftshandling och IT-säkerhet i skolans IT-system.

Rekommendation 1

Rekommendation 2

Rekommendation 3

Utifrån ovanstående iakttagelser gör vi bedömningen att grundskolenämnden **inte** har vidtagit tillräckliga åtgärder utifrån revisionens granskning år 2019.

Åtgärder enligt tidigare rekommendationer kvarstår avseende:

- Att nämnden omedelbart adresserar frågan och upprättar riktlinjer och rutiner som säkerställer att information inte sprids till obehöriga.
- Nämnden tar ett tydligt ansvar för informationssäkerheten.
- Nämnden säkerställer den interna kontrollen avseende informationssäkerheten

2.3 Planprocessen med utgångspunkt i lokalförsörjningsprocessen för skola och förskola

I december 2018 genomförde PwC på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna en granskning av Örebro kommuns planprocess med utgångspunkt i lokalförsörjningsprocessen för skola och förskola. Syftet med granskningen var att bedöma hur väl samverkan och samordning mellan berörda nämnder och bolag fungerar med avseende på planarbetet kopplat till lokalförsörjningsprocessen för skollokaler.

Efter genomförd granskning var den samlade bedömningen att Örebro kommun **endast till viss del** har en ändamålsenlig planprocess, rätt resurser och tillräcklig intern samverkan, samordning och kommunikation för att säkerställa att lokalförsörjningsprocessen avseende kommunala verksamhetslokaler för skola och förskola ska fungera som avsett.

I granskningen konstaterades bland annat att det råder vissa oklarheter kring den interna organisationen för lokalförsörjningsprocessen, att det saknas dokumenterade arbetsbeskrivningar och delprocesser, att det inte finns något systemstöd för att möjliggöra en samlad överblick över kapacitetsutnyttjandet samt att graden av samverkan inom kommunkoncernen varierar mellan olika aktörer.

2.2.1 Revisoreernas rekommendationer

Efter den genomförda granskningen lämnades sex rekommendationer:

- Säkerställa att det finns en tydlig koppling mellan kommunens lokalförsörjningsprocess och planprocess, samt att dessa samverkar på ett effektivt sätt.

- Säkerställa att det tas fram dokumenterade arbetsbeskrivningar, delprocesser och gränsdragningslistor inom ramen för lokalförsörjningsprocessen.
- Tydliggöra lokalförsörjningsenhetens uppdrag och säkerställa att berörda nämndreglementen är aktuella.
- Tydliggöra det kommunala fastighetsbolagets roll i lokalförsörjningsprocessen, samt
- Säkerställa forum för konstruktiv dialog mellan samtliga aktörer involverade i lokalförsörjningsprocessen.
- Säkerställa att processägare och ansvariga för delprocesser definieras och dokumenteras.

Revisorerna översände den 27 september 2018 ett missiv till kommunstyrelsen, programnämnd barn- och utbildning samt programnämnd samhällsbyggnad. Revisorerna önskade svar på de synpunkter som framgick i rapporten senast 12 april 2019.

2.3.2 Nämndens/styrelsens yttrande

Kommunstyrelsen och berörda programnämnder svarade på revisionsrapporten gällande planprocesser den 7 mars 2019, dvs, inom den begärda svarstiden.

Av yttrandet framgår att programnämnderna och kommunstyrelsen i huvudsak instämmer i revisionens bedömning och rekommendationer. Samverkan behöver utvecklas och processerna behöver kopplas tydligare till varandra. Kommunstyrelsen vill dock framhålla att granskningen av planprocessen med utgångspunkt i lokalförsörjningsprocessen kommer tätt inpå den organisationsförändring som genomfördes under 2018. Den organisatoriska förändringen innebar bland annat att lokalförsörjningsenheten förflyttades till programområde samhällsbyggnad i syfte att förbättra och effektivisera samordningen av processerna. Överföringen av lokalförsörjningsenheten till stadsbyggnadsförvaltningen har enligt yttrandet skapat förutsättningar för att samordna planprocessen och lokalförsörjningsprocessen med varandra.

Kommunstyrelsen anser i yttrandet att nämndreglementena inte behöver förändras med anledning av bl.a. att lokalförsörjningsenhetens uppdrag inte har påverkats av den organisatoriska förflyttningen till stadsbyggnadsförvaltningen. Enhetens uppdrag är fortfarande att stödja verksamheterna i deras arbete att ta fram kvalitetssäkrade underlag till lokalförsörjningsplaner.

2.3.3 Uppföljning av vidtagna åtgärder planprocessen

De rekommendationer som lämnades i granskningen har följts upp genom intervju med berörd tjänsteman samt genom dokumentgranskning.

Status januari 2021:

Rekommendation 1: Säkerställa att det finns en tydlig koppling mellan kommunens lokalförsörjningsprocess och planprocess, samt att dessa samverkar på ett effektivt sätt.

Vid intervjuer framkommer det att kopplingen mellan kommunens lokalförsörjningsprocess och planprocess har blivit tydligare till följd av att lokalförsörjningsenheten bytte tillhörighet till Samhällsbyggnadsförvaltningen. Vid intervjuer beskrivs att det är en bättre dialog mellan lokalförsörjningsenheten och

detaljplane- och bygglovsenheten, vilket borgar för att säkerställa att det långsiktiga behovet av tomter för förskola och skola säkerställs.

Lokalförsörjningsenheten deltar och återkopplar kontinuerligt i samband med att detaljplanerna kommer ut på remiss till nämnderna vilket enligt intervjuer är en förbättring sedan tidigare granskning.

Rekommendation 2: Säkerställa att det tas fram dokumenterade arbetsbeskrivningar, delprocesser och gränsdragningslistor inom ramen för lokalförsörjningsprocessen.

I uppföljningen framkommer att kommundirektören fastställt en riktlinje för lokalförsörjning, den 11 december 2019, där dokumentansvarig på politisk nivå är kommunstyrelsen och på tjänstemannanivå lokalförsörjningschef. Riktlinjen är omfattande till sin karaktär. Av kommunens definitioner för olika nivåer av styrdokument beskrivs att *riktlinjer*: "säkerställer ett riktigt agerande och en god kvalitet vid handläggning och utförande". Syftet med framtagandet av riktlinjen för lokalförsörjning var att ge en mer enhetlig hantering och tolkning avseende bl.a roller, uppdrag och beslut i lokalförsörjningsärenden.

Vi konstaterar att riktlinjen för lokalförsörjning säkerställt att bl.a arbetsbeskrivningar dokumenterats och ansvarsgränser tydliggjorts inom ramen för lokalförsörjningsprocessen.

Vid intervjuer beskriver verksamhetsföreträdare att riktlinjen har implementerats i sin helhet inom programnämnd barn- och utbildning exempelvis via lokala forum och program.

Av intervjuer framkommer indikationer på att lokalförsörjningsenheten kommer att återgå till kommunstyrelseförvaltning vilket är resultatet av en extern utvärdering/ genomlysning som genomförts inom hela Örebro kommuns organisation. Verksamhetsföreträdare bedömer att riktlinjen för lokalförsörjning inte behöver genomgå några större justeringar i samband med detta. Vid intervjuer beskrivs att bytet tillbaka till kommunstyrelseförvaltningen inte nämnvärt kommer att påverka kopplingen mellan kommunens lokalförsörjningsprocess och planprocess vilken förbättrats i samband med bytet av tillhörighet till Samhällsbyggnadsförvaltningen. Upparbetade kontaktvägar och arbetssätt bedöms säkerställa en fortsatt effektiv samverkan.

Rekommendation 3: Tydliggöra lokalförsörjningsenhetens uppdrag och säkerställa att berörda nämndreglementen är aktuella.

Lokalförsörjningsenhetens uppdrag tydliggörs i riktlinjen för lokalförsörjning. Av riktlinjen formuleras bl.a. följande: lokalförsörjningsenheten arbetar på uppdrag av kommundirektören och utgör kommunens strategiska funktion i lokalfrågor. Lokalförsörjningsenheten har en samlad överblick över kommunens lokalbestånd i ett fyraårigt perspektiv med en utblick mot ytterligare fyra år. Lokalförsörjningsenheten utför även hyresadministration av kommunägda och inhyrda lokaler, boenden och bostäder.

I yttrandet från kommunstyrelsen och programnämnderna ansågs det inte nödvändigt att förändra nämndreglementena. Vid intervjuer i denna uppföljning beskrivs dock att enstaka justeringar i reglementen anses nödvändiga exempelvis avseende mindre skillnader i de kommunala fastighetsbolagens interna process vid lokalbeställningar. Förändringar avseende detta är enligt intervjuer ett pågående arbete.

Rekommendation 4: Tydliggöra det kommunala fastighetsbolagets roll i lokalförsörjningsprocessen.

I riktlinjen för lokalförsörjning tydliggörs att lokalförsörjningsenheten har fasta mötesforum med de kommunala fastighetsbolagen Öbo, Futurum och Örebroporten. Vid mötena hanteras kommande och pågående uppdrag i nya- och större ombyggnationer såsom i befintliga lokaler. Av riktlinjen framkommer att lokalförsörjningsenheten tillsammans med de kommunala bolagen ska säkerställa en långsiktigt hållbar lokalförsörjning.

Av riktlinjen beskrivs bl.a följande forum och det kommunala fastighetsbolagets roll:

- 1) Strategiskt lokalforum för att säkerställa antagen lokalförsörjningsplan samt pågående och kommande ny- och ombyggnationer. Lokalstrategier och berörda inom stadsbyggnad och kommunala fastighetsbolag deltar.
- 2) Lokalforum för lokalanpassningar i befintliga lokaler där lokalplanerare och representanter från fastighetsbolag deltar.

Rekommendation 5: Säkerställa forum för konstruktiv dialog mellan samtliga aktörer involverade i lokalförsörjningsprocessen.

I upprättad riktlinje för lokalförsörjning framgår diverse forum för dialog mellan aktörer involverade i lokalförsörjningsprocessen. Utöver forumen som nämnts kopplat till de kommunala fastighetsbolagen framgår bl.a. rubrikerna lokalforum programområde, styrgrupp programområde, lokalforum förvaltning, interna möten med stadsbyggnad och interna möten med ekonomiavdelningen vilket tydliggör att det finns förutsättningar för en konstruktiv dialog mellan aktörer. Av intervjuer framgår att dialoger regelbundet sker mellan aktörer involverade i lokalförsörjningsprocessen.

Rekommendation 6: Säkerställa att processägare och ansvariga för delprocesser definieras och dokumenteras.

Processägare och ansvariga för delprocesser har definierats och dokumenterats i riktlinjen för lokalförsörjning. Följande roller beskrivs bl.a.: kommundirektör, ekonomidirektör, lokalförsörjningschef, programdirektör, lokalstrateg, lokalplanerare, fastighetsekonom, hyresadministration, fastighetsförvaltare och projektledare bygg. I rollbeskrivningen framgår funktionens uppgifter, uppdrag samt ansvar.

Bedömning enligt trafikljusmodell per rekommendation avseende om tillräckliga åtgärder vidtagits för granskning gällande planprocessen

Rekommendation 1

Rekommendation 2

Rekommendation 3

Rekommendation 4

Rekommendation 5

Rekommendation 6

Utifrån ovanstående iakttagelser gör vi bedömningen att kommunstyrelsen och berörda programnämnder har vidtagit tillräckliga åtgärder utifrån revisionens granskning år 2018.

Åtgärder enligt tidigare rekommendationer kvarstår avseende:

- Säkerställa att berörda nämndreglementen är aktuella.

2.4 Uppföljning av granskning av vård och omsorg inom och mellan de vård- och omsorgsboenden som finns i kommunen

I mars 2019 genomförde PwC på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna en uppföljande granskning av en tidigare genomförd granskning, 2016, avseende hur kommunstyrelsen, programnämnd social välfärd, vårdboendenämnden samt hemvårdsnämnden har säkerställt en likvärdig vård och omsorg mellan de vård- och omsorgsboenden som finns i kommunen. Revisionsfrågan i den uppföljande granskningen var att bedöma om programnämnd social välfärd och vård- och omsorgsnämnderna vidtagit åtgärder för att komma till rätta med de brister som framkom i tidigare granskning.

Efter genomförd uppföljande granskning var den samlade bedömningen att kommunstyrelsen, programnämnd social välfärd samt vård- och omsorgsnämnderna **delvis vidtagit åtgärder** för att komma till rätta med de brister som framkom i tidigare granskning.

I granskningen konstaterades bland annat att det finns övergripande rutiner för biståndshandläggning, att det delvis finns rutiner och processer som säkerställer uppföljning av genomförandeplaner för boenden i privat och kommunal drift samt att resursfördelningsmodellen inte har setts över sedan föregående granskning.

2.4.1 Revisoreernas rekommendationer

Efter den genomförda granskningen lämnades fyra rekommendationer:

- Färdigställ revideringsarbetet av riktlinjen för biståndsbedömning enligt socialtjänstlagen inom vård och omsorgs verksamhetsområde för att anpassas till införandet av IBIC (Individens behov i centrum).
- Säkerställ att dokumentation av egenkontroller sker på ett enhetligt sätt.
- Säkerställ efterlevnaden av rutin för upprättandet av genomförandeplaner såväl inom myndighetsavdelningen som programnämnd social välfärd och vård- och omsorgsnämnderna.
- Säkerställ att det finns en modell för resurstilldelning till vård- och omsorgsboenden med utgångspunkt i de individuella behoven.

Revisorerna översände den 12 mars 2019 ett missiv till kommunstyrelsen, programnämnd social välfärd, vårdboendenämnden samt hemvårdsnämnden. Revisorerna önskade svar på de synpunkter som framgick i rapporten senast 12 maj 2019.

2.4.2 Nämndens/styrelsens yttrande

Kommunstyrelsen svarade på revisionsrapporten gällande uppföljning av granskning av vård och omsorg inom och mellan de vård och omsorgsboenden som finns i kommunen 21 maj 2019, dvs. inte inom den begärda svarstiden. I denna uppföljning har vi inte tagit del av yttranden från övriga berörda nämnder. Verksamhetsföreträdare känner inte till andra yttranden och vid kontakt med kommunens diarie har vi inte heller tagit del av något separat svar från nämnderna. I svaret från kommunstyrelsen iakttas dock att övriga nämnder är involverade.

Av kommunstyrelsen svar framgår att programnämnd social välfärd den 9 maj 2019 beslutade om *Riktlinje för biståndsbedömning inom vård och omsorg* (Sov 2019/2019). Av riktlinjen framgår att Örebro kommun använder det nationella arbetssättet Individens behov i centrum (IBIC) vid handläggning av ett ärende, dvs. för att bedöma individens behov utifrån SoL och LSS.

Inom vårdboendenämndens verksamheter genomförs egenkontroller av den sociala dokumentationen enligt årshjul. Egenkontrollerna genomförs av omvårdnadspersonal och rapporteras sedan till enhetschef som i sin tur granskar och vidtar åtgärder för att förbättra dokumentationen tillsammans med sina medarbetare. I svaret anges att ett förbättringsområde är att följa upp resultatet av dessa egenkontroller på en övergripande nivå, vilket förvaltningen kommer arbeta vidare med.

Av svaret från styrelsen nämns att myndighetsavdelningen har tydliga rutiner för hur individuppföljningen ska utföras, dvs. både att säkerställa att en genomförandeplan finns upprättad och att den efterlevs av utföraren. Vårdboendenämnden har även en rutin för den individuella vård- och omsorgsprocessen för att säkerställa att bl.a. genomförandeplaner sker på ett ändamålsenligt sätt och att vården och omsorgen är jämlik. Fortsatt beskrivs att arbetet med den individuella vård- och omsorgsprocessen är ett ständigt pågående arbete som kontinuerligt följs upp och utvecklas i verksamheterna.

När det gäller rekommendationen om en resursfördelningsmodell som beaktar de individuella behoven är svaret att det ligger helt i linje med det pågående arbetet att införa ett rehabiliterande arbetssätt i Örebro kommun.

I svaret formuleras att det för närvarande pågår pilotarbeten för att därefter utveckla resursfördelningsmodeller för programområdets olika verksamheter.

2.4.3 Uppföljning av vidtagna åtgärder vård- och omsorgsboenden

De rekommendationer som lämnades i granskningen har följts upp genom intervju med berörda tjänstemän samt genom dokumentgranskning.

Status januari 2021:

Rekommendation 1: Färdigställ revideringsarbetet av riktlinjen för biståndsbedömning enligt socialtjänstlagen inom vård och omsorgs verksamhetsområde för att anpassas till införandet av IBIC (Individens behov i centrum).

Den 9 maj 2019 beslutades om *Riktlinje för biståndsbedömning inom vård och omsorg* (Sov 2019/2019). Av riktlinjen framgår att Örebro kommun använder det nationella arbetssättet Individens behov i centrum (IBIC) vid handläggning av ett ärende, d.v.s. för att bedöma individens behov utifrån SoL och LSS. Riktlinjen har reviderats i mars 2020 enligt beslut Sov 10/2019 §155.

Från socialstyrelsen går att läsa följande avseende IBIC: "IBIC ger stöd dels för en gemensam syn på människans fungerande, dels för att identifiera och dokumentera individens resurser, behov, mål och resultat. Arbetssättet ger stöd för både handläggare och utförare att dokumentera med gemensamt språk inom den process som individen

genomgår. Syftet är att individens stöd utgår från personens individuella resurser, behov och mål så att stödet blir individuellt anpassade.”

Enligt intervjuer sker ett arbete för att implementera riktlinjen för biståndsbedömning. Verksamhetsföreträdare beskriver att det är ett helt nytt arbetssätt för organisationen och implementeringen av arbetssättet anses mer omfattande än förväntat och kommer att intensifieras under våren 2021. Det genomförs och har genomförts utbildningar i syfte att öka kunskapen inom området.

Vid implementeringen av riktlinjen för biståndsbedömning använder sig förvaltningen av något som benämns som "Uppdrag Driva och VISA- handledare" vilket har sitt ursprung från Socialstyrelsens skärpta krav på social dokumentation i januari 2015. Kraven innebär bland annat att dokumentationsskyldigheten skärpts och att kopplingen mellan utredning, målformulering och uppföljning blivit tydligare. Syftet med nätverket är att säkerställa kvalitet och rättssäkerhet inom området Social Dokumentation med dess kopplingar till värdegrund och verksamhetsmål.

- DRIVA-nätverket består av representanter från alla verksamheter dvs dagverksamheterna, hemvården och vård- och omsorgsboenden. I uppdraget ingår bl.a. att planera och administrera handlednings- / utbildningstillfällen, hålla i utbildning/handledning enligt fastställd utbildningsplan och beställning via KompetensPortalen samt samordna och stödja VISA- handledare på enheterna.
- VISA-nätverket består av representanter från alla verksamheter dvs dagverksamheterna, hemvården och Vobo och hela dygnets perspektiv finns representerat. VISA-handledarna fungerar som "spjutspetsar" på sina respektive arbetsplatser och förväntas föra sin kunskap vidare till kollegor i den egna arbetsgruppen. Varje arbetsgrupp bör ha en VISA-handledare och det är enhetschefen som tar beslut om det.

Rekommendation 2: Säkerställ att dokumentation av egenkontroller sker på ett enhetligt sätt.

I den tidigare granskningen framgick av intervjuer att egenkontroller av social dokumentation bör registreras i kvalitetsledningssystemet QPR. I granskningen framkom dock att det fungerat i varierande grad under de senaste åren och att användandet pausats.

Vid intervjuer som genomförts i denna uppföljning framgår att det har skett förändringar sedan den tidigare granskningen. Ett arbete med QPR har återupptagits med hjälp av bl.a. DRIVA och VISA nätverket och en uttalad målbild av att systemet ska användas från förvaltningarna. Det finns även en person som arbetar med kvalitetsledningssystemet QPR på halvtid. Verksamhetsföreträdare ser med tillförsikt fram emot användandet av systemet.

Enligt intervjuer är utbildningsinsatser planerade under år 2021 relaterat till säkerställandet av enhetlig dokumentation av egenkontroller. I dagsläget beskriver företrädare att de har fått mer kontroll på egenkontroller men att det fortfarande finns förbättringsmöjligheter för att dokumentationen av egenkontroll ska ske på ett enhetligt sätt. Förhoppningen är att kvalitetsledningssystemet ska bidra.

Rekommendation 3: Säkerställ efterlevnaden av rutin för upprättandet av genomförandeplaner såväl inom myndighetsavdelningen som programnämnd social välfärd och vård- och omsorgsnämnderna.

I svaret/ yttrandet från kommunstyrelsen på den tidigare genomförda granskningen framgick att det finns upprättade rutiner för genomförandeplaner inom

myndighetsavdelning samt inom vårdboendenämnden och att arbetet med den individuella vård- och omsorgsprocessen är ett ständigt pågående arbete. Rutinerna beskriver bl.a. ansvar och utförande av genomförandeplaner exempelvis ska frågor gällande individens upplevelser ställas. Vid kontakt med verksamheten beskrivs att det i samband med genomförandeplaner även följt upp den upplevda ensamheten hos hyresgäster utifrån att resultatet i brukarundersökningen visar att många upplever ensamhet. Utifrån det har omvårdnadspersonalen fått i uppgift att arbeta med frågan.

Av rutinen framgår att uppföljning av antalet godkända genomförandeplaner sker vid delår, helår samt vid uppföljning av verksamheterna i februari och oktober. Enligt intervjuer har det för år 2020 endast skett uppföljning vid helår med anledning av den rådande pandemin och de förändrade förutsättningar de har fört med sig. Vi har i granskningen tagit del av uppföljning av genomförandeplaner för år 2020 och iakttar att många genomförandeplaner har följts upp under året.

Vid intervjuer i denna granskning beskriver verksamhetsföreträdare att berörda verksamheter i huvudsak efterlever rutinen för upprättandet av genomförandeplaner. Rutinen beskrivs fortsatt som känd inom förvaltningarna.

Rekommendation 4: Säkerställ att det finns en modell för resurstilldelning till vård- och omsorgsboenden med utgångspunkt i de individuella behoven.

Vid intervjuer beskriver verksamhetsföreträdare att det inte finns en modell för resurstilldelning till vård- och omsorgsboenden med utgångspunkt i de individuella behoven. En arbetsgrupp tillsattes under hösten 2020 för att se över resursfördelningen enligt intervjuer pausades dock detta arbete med anledning av Covid-19 pandemin.

En översyn har genomförts, inom vissa verksamheter, avseende bl.a. tilldelning, kartläggning av lokaler och inriktningar. Syftet med översynen var att se över om nuvarande resurstilldelning är kostnadseffektiv och om den är i enlighet med likställighetsprincipen. Någon övergripande översyn noteras inte i denna uppföljning.

Verksamhetsföreträdare beskriver att arbetet med modell för resurstilldelning förväntas återupptas i framtiden.

Bedömning enligt trafikljusmodell per rekommendation avseende om tillräckliga åtgärder vidtagits för granskning gällande vård och omsorg inom och mellan de vård och omsorgsboenden som finns i kommunen

Rekommendation 1

Rekommendation 2

Rekommendation 3

Rekommendation 4

Utifrån ovanstående iakttagelser gör vi bedömningen att kommunstyrelsen samt berörda nämnder **delvis** har vidtagit tillräckliga åtgärder utifrån revisionens granskning år 2019.

Åtgärder enligt tidigare rekommendationer kvarstår avseende:

- Säkerställ att dokumentation av egenkontroller sker på ett enhetligt sätt.
- Säkerställ att det finns en modell för resurstilldelning till vård- och omsorgsboenden med utgångspunkt i de individuella behoven.

2.5 Slutlig analys

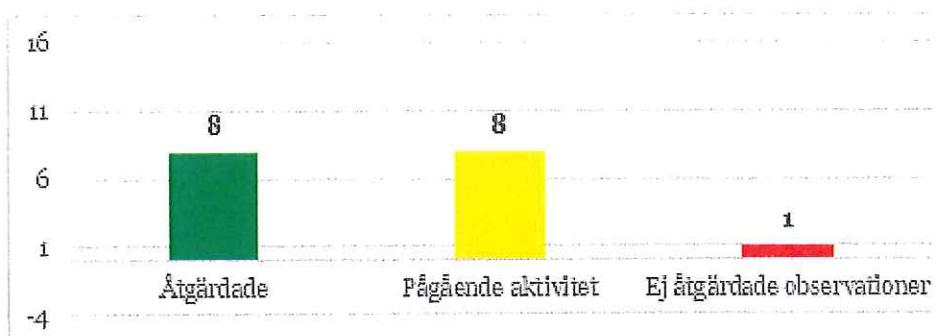
Utifrån missiv och inhämtning av yttrande konstateras att:

- Två granskningar har besvarats inom den önskade tiden. Dessa granskningar har önskat svar efter 4,5 månader respektive sju månader från det att revisionsrapport och missiv har överlämnats till nämnden.
- En granskning har besvarats nio dagar efter den önskade tiden. Den granskningen önskade svar två månader efter att missivet och revisionsrapporten överlämnats till nämnden.
- En granskning har inte besvarats av nämnden. För den granskningen framgår det inte av missivet när revisorerna önskar svar.

Utifrån lägesbeskrivning och omfattning av vidtagna åtgärder vilka presenterats har bedömningar av om rekommendationerna har åtgärdats, är pågående eller är ej åtgärdade gjorts.

Av de totalt 17 rekommendationerna som följts upp har åtta (8) stycken motsvarande 47 procent bedömts vara åtgärdade, aktiviteter har initierats för åtta (8) stycken motsvarande 47 procent i syfte att åtgärda brister. För en rekommendation bedöms tidigare observation vara ej åtgärdad.

Utfallet redovisas i nedanstående tabell:

3. Revisionell bedömning

Efter genomförd granskning gör PwC därmed den sammanfattande bedömningen att kommunstyrelsen och nämnderna **delvis** vidtagit tillräckliga åtgärder för att stärka den interna kontrollen utifrån tidigare identifierade brister.

2021-03-11

Rebecka Hansson

Uppdragsledare

Petra Ribba

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av revisorerna i Örebros kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 2 september 2020. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.